

شناسه	قانون بودجه - تصویب نامه - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۱/۲۵
عنوان موضوع	عدم استرداد وجوه دریافتی موضوع اخذ عوارض آب مجازی از صادرات زعفران و مغایرت با تصویب نامه شماره ۱۹۳۱۸۱/ت/۱۷۲۶هـ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۳ هیات محترم وزیران مبنی بر حذف زعفران از فهرست محصولات کشاورزی و غذایی آب بر مشمول نیم درصد عوارض صادراتی آب مجازی و لزوم قیمت گذاری زعفران در استان خراسان رضوی و ضرورت توسعه و تقویت زنجیره ارزش زعفران		
مرجع طرح موضوع	اتحادیه صادر کنندگان زعفران استان		
شرح موضوع	اتحادیه صادر کنندگان زعفران استان طی نامه شماره ۱۴۴/۰۱/الف مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۰ به دبیرخانه شورای گفت و گو اعلام نمود زعفران علاوه بر آنکه محصول کم آب بر است در لیست تصویب نامه ۵۱۵۹۷/ت/۱۳۶۵هـ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۷ قرار گرفته بود. در این تصویب نامه زعفران جزء کالاهایی شامل شده که می بایست تجار عوارض آب مجازی را در زمان صادرات زعفران، پرداخت نمایند. با پیگیری های بخش های مختلف و شورای گفت و گوی استان در نهایت حسب بخشنامه ۱۵۷۹۶۱۲/۱۴۰۲/۱۵۲ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۷ و به استناد ابلاغ هیات محترم وزیران حذف ردیف ۳۰ (زعفران) این تصویب نامه را به گمرکات اعلام شد. اما در تمام طول سال ۱۴۰۲ از صادر کنندگان زعفران مبالغی تحت عنوان عوارض آب مجازی دریافتی می شد. حتی بعد از لغو مصوبه نسبت به تعیین تکلیف نحوه بازگشت وجوه دریافتی در طول سال ۱۴۰۲ اقدامی صورت نگرفت. لذا ضرورت دارد اعداد و ارقام دریافتی بابت عوارض صادرات آب مجازی در این سال به تجار بازگردد. علاوه بر این بیش از ۹۰ درصد زعفران کشور در استان های خراسان تولید و سپس صادر می گردد. از طرفی کارگروه ماده ۱۶ قانون امور گمرکی در تهران ارزش گمرکی کالای صادراتی به اضافه هزینه باربری و حمل و نقل و سایر هزینه هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می گیرد تعیین می نماید که در بسیاری از مواقع ارزش کالای صدوری بسیار بیشتر از ارزش متداول بازار است و این موضوع موجب می گردد تا صادرات از مسیرهای قانونی خارج گردیده و به صورت قاچاق صادر گردد بنابراین ضرورت دارد ارزش گذاری زعفران در استان صورت گیرد. بر این اساس موضوع در دومین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی در سال جاری بررسی شد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	خراسان، با سهم ۹۰ درصد تولید زعفران کشور به عنوان محصول استراتژیک استان می باشد که با بررسی های بعمل آمده مسائل و مشکلات زیر در این حوزه به منظور حفظ و توسعه بازارهای زعفران و نیز چگونگی حفظ و گسترش صادرات زعفران مطرح می گردد. - به منظور صادرات زعفران و جلوگیری از صادرات فله ای زعفران و شناسایی بازارهای جدید و جلوگیری از رقابت های منفی حوزه صادرات زعفران ضرورت دارد اقداماتی انجام شود از جمله انجام تبلیغات کیفیت و خلوص زعفران ایران در بازارهای هدف و برجسته نمودن نام زعفران ایرانی که در صورت عدم ثبت برند ملی زعفران ایران برای حضور در بازارهای بین المللی این موضوع محقق نمی شود.		

- تعرفه های بالای صادرات زعفران با کشور های چین و هند موجب گردیده رقابت پذیری در این حوزه برای تجار زعفران، کاهش یابد. - کارگروه ماده ۱۶ قانون امور گمرکی در تهران ارزش گمرکی کالای صادراتی به اضافه هزینه باربری و حمل و نقل و سایر هزینه هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلیق می گیرد تعیین می نماید که در بسیاری از مواقع ارزش کالای صادراتی بسیار بیشتر از ارزش متداول بازار است و این موضوع موجب می گردد تا صادرات از مسیر های قانونی خارج گردیده و به صورت قاچاق صادر گردد لذا ضرورت دارد تفویض استانی قیمت گذاری صورت گیرد. - در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ تصویب شد که به منظور حفظ منابع آبی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) موظف است نیم درصد (۰.۵٪) از ارزش محصولات صادراتی کشاورزی و غذایی آب بر را اخذ و درآمد حاصل از عوارض فوق را به ردیف درآمدی شماره ۱۶۰۱۴۷ واریز نماید. درآمد حاصل در سقف ردیف مربوطه به منظور اجرای الگوی کشت و کشت شورورزی با آب دریا در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار می گیرد. هیات محترم وزیران طی مصوبه ۱۹۳۱۸۱/ت/۱۷۲۶/۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۳ دولت، ردیف ۳۰ بخشنامه ۵۵/۱۴۰۲/۴۴۷۲۵۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۶ دفتر صادرات گمرک ایران که در آن دریافت عوارض آب مجازی ابلاغ شده بود لغو نمود. اما در خصوص نحوه بازگشت و تعیین تکلیف مبالغ دریافتی و اعمال آن در ضوابط بودجه برای بازگشت مبالغ دریافتی تعیین تکلیف ننمود.	
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در دومین نشست دبیرخانه شورا: علی اکبری لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان اظهار کرد: در جلسه گذشته شورای گفت و گو مقرر گردید جلسه فوق العاده ای با حضور دکتر دهقان دهنوی، رئیس سازمان توسعه تجارت برگزار و چالش های صادراتی استان مطرح و بررسی شود. دبیرخانه شورای گفت و گو بسته پیشنهادی مشتمل بر ۱۲ بند با همکاری بخش خصوصی پس از مطالعات کارشناسی تدوین کرده که به نظر می رسد ۵ مبحث به عنوان مباحث اولویت دار در جلسه فوق العاده مطرح شود. وی ادامه داد: مباحثی از جمله «استرداد وجوه دریافتی موضوع اخذ عوارض آب مجازی از صادرات زعفران»، «ضرورت استفاده صادرکنندگان از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران به کشور افغانستان»، «بررسی مشکلات واحدهای تولیدی مصنوعات آهنی و فولادی صادرات محور پیرو عدم تخصیص کد تعرفه گمرکی (HS CODE) متناسب با محصولات تولیدی صادراتی در سامانه جامع تجارت و استفاده اجباری از کد تعرفه زیرشاخه های زنجیره فولاد و عدم امکان واردات در قبال صادرات بدلیل محدودیت رفع تعهد ارزی زنجیره فولاد»، «صادرات ریالی به افغانستان» و «طرح موانع صادرات بنگاه های اقتصادی بدلیل عدم رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد و ارائه پیشنهادات اصلاحی» از جمله موضوعات اولویت دار برای طرح در این نشست است.	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۵

عدم استرداد عوارض آب مجازی زعفران به بهانه کمبود بودجه منطقی نیست

در ادامه، علیرضا فرامرزی، مشاور امور گمرکی اتاق بازرگانی خراسان رضوی در خصوص دستور کار نخست مبنی بر «عدم استرداد وجوه دریافتی موضوع اخذ عوارض آب مجازی از صادرات زعفران و مغایرت با تصویب نامه هیات محترم وزیران مبنی بر حذف زعفران از فهرست محصولات کشاورزی و غذایی آب بر مشمول نیم درصد عوارض صادراتی آب مجازی» تصریح کرد: در بند (د) تبصره ۸ ماده واحده لایحه بودجه ۱۴۰۲ آمده است؛ «به منظور حفظ منابع آبی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) موظف است نیم درصد از ارزش محصولات صادراتی کشاورزی و غذایی آب بر را اخذ و درآمد حاصل از عوارض فوق را به ردیف درآمدی شماره ۱۶۰۱۴۷ واریز نماید، درآمد حاصله در سقف ردیف مربوطه به منظور اجرای الگوی کشت و کشت شوری با آب در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار می گیرد».

وی یادآور شد: گمرک ایران در تاریخ ۱۴۰۲.۴.۶ این مصوبه را به گمرکات اجرایی ابلاغ کرد و از این تاریخ عطف به ماسبق شد. اما براساس پیگیری های بسیار، دولت طی مصوبه ۱۴۰۲.۱۰.۲۳ ردیف ۳۰ بخشنامه یعنی عوارض آب مجازی زعفران را حذف کرد و بالتبع آن گمرک ایران در تاریخ ۱۴۰۲.۱۱.۷ مصوبه مذکور را لغو کرد. لذا عوارضی که شرکت ها در این بازه زمانی پرداخت کردند قابل استرداد است. مراجعات بخش خصوصی به گمرکات حاکی از آن است دولت به بهانه کمبود بودجه، این مبلغ را قابل استرداد نمی داند که این مساله منطقی نیست. مهم تر آن که این عوارض اخذ شده مشمول ماده ۱۳۵ قانون امور گمرکی نیز نمی شود با این حال باید مطالبه گری از سوی شرکت های صادرکننده زعفران به دولت صورت بپذیرد.

در بخش دیگری از نشست، غلامرضا میری، رئیس اتحادیه صادرکنندگان زعفران خراسان رضوی در این رابطه افزود: با فرض این که ۲۳۰ الی ۲۳۵ تن زعفران با احتساب هر کیلو به ارزش ۱۶۰۰ دلار در سال ۱۴۰۲ صادر شده باشد. اخذ نیم درصد عوارض از آن رقم قابل توجهی است. متأسفانه گمرک بیش از ۱ سال از شرکت های صادرکننده زعفران عوارض آب مجازی اخذ کرده است. پیشنهاد می شود گمرک میزان عوارض اخذ شده را اعلام کند و ما نیز فراخوانی به اعضا می دهیم که مبالغ پرداختی خود را به ما منعکس کنند تا بتوان به صورت دقیق تری از دستگاه های ذی ربط مطالبه گری کرد.

پیگیری استرداد عوارض آب مجازی زعفران از سازمان برنامه و بودجه

در ادامه، فرشید منوچهری، دبیر شورای ملی زعفران یادآور شد: پیشنهاد می شود پیگیری های لازم از طریق سازمان برنامه و بودجه صورت بگیرد تا این مساله جز دیون دولت تلقی شود حال در صورت تایید سازمان، سال آینده این مبلغ از محل دیون دولتی پیش بینی شده در قانون بودجه، قابل استرداد خواهد بود.

حسین فروهی، معاون باغبانی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی تصریح کرد: در لیست ابلاغی بخشنامه «فهرست محصولات کشاورزی و غذایی آب بر مشمول نیم درصد عوارض صادراتی آب مجازی» اشتباه محاسباتی کاملاً مشهود بود، چنان که وزارتخانه لیست را بر مبنای تولید به ازای هر متر مکعب آب ارائه کرده بود در حالی که باید

لیست را بر مبنای میزان ارزش تولید به ازای هر متر مکعب آب ابلاغ می کرد. به همین دلیل پسته و زعفران نیز در این لیست جای گرفته بودند. با این حال اداره کل جهاد کشاورزی و استانداری از طریق مجمع نمایندگان مجلس شورای اسلامی پیگیر استرداد عوارض اخذ شده به صادرکنندگان خواهند بود.

غلامعلی نبوی نژاد، کارشناس گمرک مشهد عنوان کرد: گمرک حسب وظیفه بررسی های لازم را در این خصوص انجام داده و صورت جلسه ای نیز تنظیم کرده است البته ابهامی مبنی بر این که مصوبه لغو عوارض آب مجازی زعفران از تاریخ صدور است و یا این که عطف به ماسبق می شود؟ مشهود است. لذا در این رابطه با دفتر صادرات گمرک ایران مکاتباتی صورت گرفت اما بازخوردی تاکنون دریافت نشده است.

ضرورت استعلام از معاونت حقوقی ریاست جمهوری در خصوص بخشنامه هیات وزیران

محمد علی امیرفرخیان، رئیس اداره بازرگانی خارجی صمت خراسان رضوی نیز افزود: پیشنهاد می شود لیست شرکت های صادرکننده زعفران از گمرک اخذ شود علاوه بر این میزان ایفای تعهدات ارزی از سازمان صمت قابل استعلام است و اتحادیه کشاورزی و جهاد کشاورزی نیز باید مطالبه گری لازم را برای استرداد و یا تهاثر این مبلغ از مراجع ذی ربط داشته باشند. همچنین برای مصوبه باید از معاونت حقوقی ریاست جمهوری استعلام لازم صورت بگیرد که آیا این مصوبه عطف به ماسبق می شود یا خیر؟

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان در جمع بندی این دستور کار تصریح کرد: پیشنهاد می شود در شرایط فعلی برعدد و رقم عوارض اخذ شده تاکید نشود تا سازو کاری برای استرداد آن تعریف شود. همچنین باید پیگیری های لازم از سازمان مدیریت به منظور تعریف ردیف خاصی در دیون دولتی در قانون بودجه سال آینده صورت بگیرد.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی، اداره کل امور مالیاتی خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکهای استان خراسان رضوی، راه آهن خراسان رضوی، اداره کل گمرک مشهد، اتاق مشترک بازرگانی ایران و افغانستان، اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی، اتاق اصناف مشهد، کمیسیون توسعه صادرات اتاق، کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق، اتحادیه صادرکنندگان استان خراسان رضوی، شورای ملی زعفران ایران، اتحادیه صادرکنندگان زعفران استان خراسان رضوی، دفتر کشاورزی اتاق بازرگانی، مشاور امور گمرکی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی، شرکت نیان الکترونیک، شرکت آریا بارون، شرکت حسام صنعت شرق.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

براساس بخشنامه شماره ۱۴۰۱/۲۵۵۵۸ مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۱۴، گمرک جمهوری اسلامی ایران به منظور جبران صادرات آب مجازی از کشور از طریق صادرات محصولات کشاورزی و غذایی در بودجه ۱۴۰۱ کشور اخذ نیم درصد از ارزش پایه صادراتی این محصولات بعنوان عوارض صادرات آب مجازی مصوب نمود که توسط گمرک اخذ و به خزانه کل کشور واریز شود، با توجه به اینکه بیش از ۹۰ درصد زعفران کشور در استان های خراسان تولید و سپس صادر می گردد همچنین زعفران در مناطق کم آب تولید شده و این محصول نسبت به دیگر محصولات کشاورزی بسیار کم آب بر می باشد لذا شورای گفت و گوی استان خراسان رضوی در نود و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۳۰ تقاضای بازنگری و حذف نیم درصد عوارض صادرات آب مجازی را طرح نمود.

با پیگیری های دبیرخانه شورا و به موجب تصویب نامه شماره ۱۹۳۱۸۱/ت/۶۱۷۲۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۳ هیات محترم وزیران زعفران را از فهرست محصولات کشاورزی و غذایی آب بر مشمول نیم درصد عوارض صادراتی آب مجازی حذف نمود.

اما اتحادیه صادرکنندگان زعفران طی نامه شماره ۱۴۴/۰۱/الف مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۰ به دبیرخانه شورا اعلام نمود تعدادی از واحدهای صادراتی تقاضای استرداد وجوه دریافتی اخذ عوارض صادرات آب مجازی که طی سال ۱۴۰۲ وصول شده بود را نموده اند. لذا به شورا پیشنهاد می گردد.

۱- با عنایت به تصویب نامه شماره ۱۹۳۱۸۱/ت/۶۱۷۲۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۳ هیات محترم وزیران، زعفران از پرداخت عوارض آب مجازی حذف گردیده است، استرداد مبالغ پرداختی عوارض وصول شده از تجار، ناشی از ضوابط اجرایی بودجه ۱۴۰۲ در خصوص اخذ عوارض آب مجازی (۰/۵٪) زعفران و بخشنامه ابلاغی گمرک، طی این مدت با ابلاغ فرایند قانونی، برگشت هزینه، صورت پذیرد.

۲- با عنایت به اینکه بیش از ۹۰ درصد زعفران کشور در استانهای خراسان تولید و سپس صادر می گردد از طرفی کارگروه ماده ۱۶ قانون امور گمرکی در تهران ارزش گمرکی کالای صدور به اضافه هزینه باربری و حمل و نقل و سایر هزینه هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می گیرد، تعیین می نماید؛ در بسیاری از مواقع ارزش کالای صدور بسیار بیشتر از ارزش متداول بازار است، این موضوع موجب می گردد تا صادرات از مسیرهای قانونی خارج گردیده و به صورت قاچاق صادر گردد، لذا موضوع، تفویض اختیارات کارگروه ماده ۱۶ با تاکید بر ارزش گذاری کالای صادراتی (زعفران) به استان خراسان رضوی صورت پذیرد.

پیشنهادهای

براساس بخشنامه شماره ۱۴۰۱/۲۵۵۵۸ مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۱۴، گمرک جمهوری اسلامی ایران به منظور جبران صادرات آب مجازی از کشور از طریق صادرات محصولات کشاورزی و غذایی در بودجه ۱۴۰۱ کشور اخذ نیم درصد از ارزش پایه صادراتی این محصولات بعنوان عوارض صادرات آب مجازی مصوب نمود که توسط گمرک اخذ و به خزانه کل کشور واریز شود، با توجه به اینکه بیش از ۹۰ درصد زعفران کشور در استان های خراسان تولید و سپس صادر می گردد همچنین زعفران در مناطق کم آب تولید شده و این محصول نسبت به دیگر محصولات کشاورزی بسیار کم آب بر می

باشد لذا شورای گفت و گوی استان خراسان رضوی در نود و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۳۰ تقاضای بازنگری و حذف نیم درصد عوارض صادرات آب مجازی را طرح نمود. با پیگیری های دبیرخانه شورا و به موجب تصویب نامه شماره ۱۹۳۱۸۱/ت/۶۱۷۲۶ هـ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۳ هیات محترم وزیران زعفران را از فهرست محصولات کشاورزی و غذایی آب بر مشمول نیم درصد عوارض صادراتی آب مجازی حذف نمود. اما اتحادیه صادرکنندگان زعفران طی نامه شماره ۱۴۴/۰۱/الف مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۰ به دبیرخانه شورا اعلام نمود تعدادی از واحدهای صادراتی تقاضای استرداد وجوه دریافتی اخذ عوارض صادرات آب مجازی که طی سال ۱۴۰۲ وصول شده بود را نموده اند. لذا دبیرخانه به شورا پیشنهاد می نماید: ۱- با عنایت به تصویب نامه شماره ۱۹۳۱۸۱/ت/۶۱۷۲۶ هـ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۳ هیات محترم وزیران، زعفران از پرداخت عوارض آب مجازی حذف گردیده است، استرداد مبالغ پرداختی عوارض وصول شده از تجار، ناشی از ضوابط اجرایی بودجه ۱۴۰۲ در خصوص اخذ عوارض آب مجازی (۰/۵٪) زعفران و بخشنامه ابلاغی گمرک، طی این مدت با ابلاغ فرایند قانونی، برگشت وجوه دریافت شده تحت عنوان عوارض صورت پذیرد. ۲- با عنایت به اینکه بیش از ۹۰ درصد زعفران کشور در استانهای خراسان تولید و سپس صادر می گردد از طرفی کارگروه ماده ۱۶ قانون امور گمرکی در تهران ارزش گمرکی کالای صدوری به اضافه هزینه باربری و حمل و نقل و سایر هزینه هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می گیرد، تعیین می نماید؛ در بسیاری از مواقع ارزش کالای صدوری بسیار بیشتر از ارزش متداول بازار است، این موضوع موجب می گردد تا صادرات از مسیرهای قانونی خارج گردیده و به صورت قاچاق صادر گردد، لذا موضوع، تفویض اختیارات کارگروه ماده ۱۶ با تاکید بر ارزش گذاری کالای صادراتی (زعفران) به استان خراسان رضوی صورت پذیرد.	
۱- صورتجلسه دومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۵ ۲- نامه شماره ۱۴۴/۰۱/الف مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۰ اتحادیه صادرکنندگان	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه